

Dz.U.10.110.733

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾**

z dnia 4 czerwca 2010 r.

w sprawie rodzin zastępczych

(Dz. U. z dnia 23 czerwca 2010 r.)

Na podstawie art. 78 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej "centrum pomocy", z rodzinami zastępczymi;
- 2) tryb przygotowywania kandydatów do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych, ze szczególnym uwzględnieniem niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 3) zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych, w tym zakres programowy dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) zakres współdziałania centrum pomocy z sądem.

§ 2. 1. Centrum pomocy przygotowuje rodzinę zastępczą na przyjęcie dziecka przez:

- 1) udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie, oraz zapewnienie, w miarę potrzeby, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie;
- 2) udzielenie informacji o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczeniu o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania, orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną.

2. Centrum pomocy umożliwia rodzinie zastępczej uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii.

§ 3. 1. Centrum pomocy udziela rodzinie zastępczej wsparcia w rozwiązywaniu zgłaszanych przez tę rodzinę problemów oraz gromadzi informacje o istotnych sprawach dotyczących dziecka, w szczególności o:

- 1) stanie zdrowia dziecka na podstawie przeprowadzonych badań lekarskich;
- 2) postępach w nauce;
- 3) trudnościach wychowawczych, w tym o samowolnym oddaleniu się dziecka z rodziny zastępczej trwającym dłużej niż 24 godziny;
- 4) trudnościach w sprawowaniu opieki nad dzieckiem;
- 5) przerwie w sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem, jeżeli przerwa trwa dłużej niż jeden miesiąc, oraz o osobie lub instytucji, która w tym czasie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

2. Udzielając wsparcia, o którym mowa w ust. 1, centrum pomocy dba o podtrzymywanie więzów emocjonalnych łączących dziecko z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi dziecku.

3. Centrum pomocy wykonuje swoje zadania we współpracy z rodzinami zastępczymi opartej na zasadzie partnerstwa i wzajemnego poszanowania.

4. Centrum pomocy zapewnia rodzinom zastępczym kontakt z innymi rodzinami z terenu powiatu, w szczególności przez organizowanie grup wsparcia mających na celu wymianę doświadczeń, informacji i

porad.

§ 4. 1. Centrum pomocy kieruje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na szkolenie, o którym mowa w art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej "ustawą".

2. Centrum pomocy, rozpatrując kandydatury osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej, bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) predyspozycje psychofizyczne kandydatów do pełnienia tej funkcji, w zależności od typu rodziny zastępczej;
- 2) umiejętności niezbędne w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 3) doświadczenie w pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 4) informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym;
- 5) warunki mieszkaniowe kandydatów pozwalające na przyjęcie dziecka o szczególnych potrzebach.

§ 5. W zakresie programowym szkolenia dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych uwzględnia się zarówno w wymiarze godzin, jak i w doborze problematyki oraz metod szkolenia specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych typów zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.

§ 6. 1. Zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych obejmuje:

- 1) elementy prawa rodzinnego dotyczące praw dziecka;
- 2) wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną i wpływu sytuacji kryzysowych, w tym występowania przemocy w rodzinie, na zachowanie i rozwój dziecka;
- 3) wiedzę i umiejętności rozpoznania oraz oceny sytuacji dziecka;
- 4) doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stwarzających trudności wychowawcze oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
- 5) podstawową wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na dziecko i rodzinę;
- 6) zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci;
- 7) zasady finansowania rodzin zastępczych;
- 8) informacje o zadaniach i kompetencjach centrum pomocy w sprawach dotyczących rodzin zastępczych oraz o możliwości udzielania wsparcia w wychowaniu dziecka przez centrum pomocy lub przez wyspecjalizowane placówki;
- 9) podstawy wiedzy o rozwoju fizjologicznym i zdrowiu dziecka, profilaktyce prozdrowotnej, objawach sygnalizujących choroby i postępowaniu w takich przypadkach, a także rozpoznawaniu objawów występowania u dziecka szkodliwych dla dziecka uzależnień;
- 10) odbycie 10-godzinnego stażu w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych jest poszerzony o zagadnienia dotyczące specyficznych potrzeb dzieci przyjmowanych do tych rodzin.

3. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, które będą opiekować się dziećmi niedostosowanymi społecznie, poza zakresem określonym w ust. 1 i 2, obejmuje również:

- 1) wybrane zagadnienia z zakresu metod i zasad oddziaływań resocjalizacyjnych i terapeutycznych;
- 2) wybrane zagadnienia z zakresu patologii społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przemian cywilizacyjnych na zachowanie patologiczne dzieci i młodzieży oraz związaną z tym konieczność odpowiedniego dostosowania metod profilaktyki społecznej;
- 3) podstawy wiedzy o zasadach odpowiedzialności nieletnich, zasadach i trybie postępowania przed sądem rodzinnym oraz przepisach dotyczących kuratorów sądowych.

4. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, które będą opiekować się dziećmi

z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, poza zakresem określonym w ust. 1-3, obejmuje również:

- 1) wybrane zagadnienia z zakresu wczesnej diagnostyki, interwencji i wspomaganie jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu;
- 2) zagadnienia dotyczące procesu rozwojowego oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- 3) informacje o organizacjach i instytucjach wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami.

5. Zakres programowy szkolenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego obejmuje ponadto zagadnienia dotyczące adaptacji do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

§ 7. 1. Wniosek o zatwierdzenie programu szkolenia rodzin zastępczych zawiera:

- 1) nazwę i określenie podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu;
- 2) informacje o dotychczasowej działalności podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu, posiadanym doświadczeniu w pracy z rodzinami zastępczymi oraz w zakresie prowadzonych szkoleń.

2. Do wniosku dołącza się program określający szczegółowe cele szkolenia, czas przeznaczony na realizację poszczególnych tematów oraz metody szkolenia uwzględniające specyfikę zadań opieki i wychowania, a także informacje o kwalifikacjach oraz doświadczeniu zawodowym wykładowców prowadzących szkolenie.

§ 8. 1. Centrum pomocy współpracuje z sądem opiekuńczym.

2. Centrum pomocy informuje właściwy sąd opiekuńczy o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sytuacji rodziny naturalnej dziecka co najmniej raz w roku, w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy.

3. W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

4. W przypadku określonym w art. 73 ust. 4 ustawy centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o innych kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kandydatach do prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej odpowiednich dla dziecka.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229 i Nr 81, poz. 527.

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233, poz. 2344 oraz z 2007 r. Nr 201, poz. 1456), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 81, poz. 527).